

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kansallisen lohi- ja meritaimenstrategian sekä ankeriaan hoitosuunnitelman päivittäminen

Rannikon kalatalousaluepäivät 23.9.2025 Turku

Olli Ylönen
12.8.2025

Työn tarkoitus, resurssi ja tavoite

- Edellinen kansallinen lohi- ja meritaimenstrategia Itämeren alueelle oli laadittu vuoteen 2020 asti. Kalastuslain uudistamisen myötä osa toimenpiteistä on jo toteutunut ja lohikalakannoissa on tapahtunut merkittäviä muutoksia. Päivittäminen on kirjattu hallitusohjelmaan.
- Ankeriaanhoitosuunnitelmien päivittämistä on pyytänyt Euroopan komissio, koska ankeriaskanta heikentynyt jatkuvasti.
- Vuodelle 2025 on MMM rahoituksella 1 htv Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa päivitystyöhön (Ylönen)
- Tavoitteena lohi- ja meritaimenstrategian päivityksessä on Valtioneuvoston periaatepäätös. Ankeriaanhoitosuunnitelma: harkitaan valtakunnallinen kalavarojen hoitosuunnitelma-statusta.

Lohi- ja meritaimenstrategian päivitys

- Valmistellaan laajassa yhteistyössä sidosryhmien kanssa
- Lohi- ja meritaimen- ja kalatiestrategian seurantaryhmässä yli 40 jäsentä: MMM, YM, ELYt, eri kalastajaryhmät, tutkimus, kauppa, alueelliset liitot, yhdistykset, WWF, Energiateollisuus ym.
- Vuonna 2025 yhteensä 8 Teams-kokousta (4 keväällä ja 4 syksyllä) ja yksi kokous Helsingissä. Kaikki toimenpiteet on nyt käyty yhdessä kerran läpi.
- Syksyn kokouksissa tarkastellaan kokonaisuutta ja pohditaan toimenpiteitä nopeaan reagointiin kalastuksen säätelyssä, kuullaan esityksiä mm. Norjan lohenkalastuksen säätelystä, lohenkalastuksen arvoketjuista yms.

Mietittävää loppuvuoteen

- Esiin noussut tarve nopeammalle säätelylle tilanteessa, jossa lohia nousee jokiin hälyttävän vähän.
- Vuodet 2023 ja 2024 olleet Tornionjoella heikkoja lohivuosia, 2025 vähän parempi. Aiemmin on tarkasteltu 4 vuoden liukuvaa keskiarvoa smolttituotannossa ja kutukannassa, koska vuosiluokat vaihtelevat.
- Meritaimenkannoille samanlaista kutukantatavoitetta kuin lohella on hankala asettaa.
- Merialueella EU-säätelyssä (lohikiintiöt ym.) ja Ruotsin kanssa Tornionjoella säätelyprosesseissa on eri aikajänne.
- Mitä tarkoittaa ja miten laillisesti mahdollista nopeampi säätely merialueen ammattikalastuksessa ja joki-/merialueen vapaa-ajankalastuksessa?

Ankeriaanhoitosuunnitelman päivitys

- Hoitosuunnitelman pohjana on EU Neuvoston ankeriasasetus (1100/2007), ja päivityksen pontimena komission kirje (2023), jossa pyydetään arvioimaan ja tarvittaessa päivittämään suunnitelmat.
- Päivityksen tueksi Luonnonvarakeskus on pitänyt ankeriastyöpajan syksyllä 2024 ja laatinut taustaselvityksen (julkaisematon).
- V-S ELY (Ylönen) laatii hoitosuunnitelman yhteistyössä Maa- ja metsätalousministeriön ja Luken kanssa, sidosryhmiä kuullen.
- Tavoitteena saada kutuvaellukselle vähintään 40 % siitä määrästä ankeriaita, mitä kudulle arvellaan lähteneen luonnontilassa. Hankalahko määrittää mihin määrään verrataan (Luke)!
- Kalastuksen vähentäminen 50 % vrt 2004-2006 tasoon.

Haasteita

- Ankerias luokiteltu äärimmäisen uhanalaiseksi vuonna 2019.
- Lasiankerioiden määrät romahtaneet 1980-luvulta alkaen.
- Syitä ei tarkkaan tiedetä, mutta koko Euroopassa padot, lasiankerioiden laiton pyynti ja kauppa, kalastus, ilmastonmuutos, taudit (*Anguillicoloides crassus*), ympäristömyrkyt yms. yhdessä ja erikseen vaikuttaneet.
- Suomen hoitosuunnitelma linkittyy mm. lohi- ja meritaimen- sekä kalatiestrategioihin, ennallistamisasetukseen yms.
- ICESin ankeriastyöryhmän (WGEEEL) suositus kalastuskuolleisuudelle on 0 %, siis myös lasiankerioiden pyynnille.
- Toistaiseksi Suomeen on voitu istuttaa lähes vuosittain vaihteleva määrä, KKL hoitanut tuonnin viime vuosina Ranskasta (karanteeni Ruotsissa).

Mietittävää loppuvuoteen

- Noususteiden yläpuoliset istutukset ongelma, nykyisistä ylisiirroista huolimatta kaloja kuolee runsaasti kutuvaelluksella voimalaitosturbiineihin.
- Vaikka ei istutettaisi lisää, kaloja lähtee vaellukselle sisävesiltä vielä vuosikymmeniä.
- Pyynti ja myynti tällä hetkellä sallittua ilman poikkeuslupaa vain heinäkuussa (merellä v-a kalastajilta rauhoitettu kokonaan).
- Ylisiirtoihin tarvitaan ELY-keskusten (Elinvoimakeskusten) poikkeuslupia pyyntiin ainakin keväälle, niiden jatko pitkällä aikavälillä?